

Likabehandlingsplan Infokomp Vuxenutbildning, 2011

Vuxenutbildningen

Riksdagen har fattat beslut om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens syfte är att förtydliga skolans ansvar när det gäller att garantera alla barns och elevers trygghet i skolan. Ingen elev ska ställas utan ett säkert, tydligt och aktivt skydd. Verksamheterna ska enligt **skollagen 14 a kap** (SFS 1985:1100) och **Diskrimineringslagen** (SFS:567) bedriva ett aktivt och målinriktat arbete för att förhindra och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling samt förmedla grundläggande värden såsom alla människors lika värde, människolivets okränkbarhet, jämställdhet mellan män och kvinnor, individens frihet och integritet och solidaritet med svaga och utsatta. Varje verksamhet ska ha en likabehandlingsplan. I den ska planerade åtgärder redovisas. Den ska ses över och följas upp varje år. Planen ska vara ett "levande" dokument i den meningen att den ska användas som ett aktivt verktyg i den dagliga verksamheten. Om skyldigheten att upprätta en likabehandlingsplan inte genomförs blir huvudmannen skadeståndsskyldig.

Diskriminering

Diskriminering definieras i Diskrimineringslagen 4 § och är ett övergripande begrepp för negativ behandling av individer eller grupper som leder till att de missgynnas utifrån olika diskrimineringsgrunder. Diskriminering används också som begrepp i fall där institutioner genom t ex strukturer och arbetsätt missgynnar personer utifrån diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsgrunderna som berör utbildning är:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- sexuell läggning
- funktionshinder
- ålder
- könsöverskridande identitet eller uttryck

Det är en rättighet för elever att inte bli diskriminerade eller kränkta på annat sätt.
Direkt diskriminering: En elev får inte missgynnas genom särbehandling på grund av någon av de fem diskrimineringsgrunder som Diskrimineringslagen omfattar.
Indirekt diskriminering: En elev får inte missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler med mera tillämpas så att de får en i praktiken diskriminerande effekt.

I diskrimineringslagens 4 § definieras också Trakasserier (jmf kränkande behandling) som:

"... ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna..."

Annan kränkande behandling:

I skollagen 14 a kap. 3§ definieras kränkande behandling som:

"...ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker någons värdighet." Lag (2008:571).

Kränkningarna kan vara

- fysiska
- verbala
- psykosociala
- text- och bildburna

Alla kränkningar är inte diskriminering, men all kränkande behandling måste förhindras. Trakasserier är ett vedertaget begrepp i diskrimineringslagens sammanhang och är alltså kopplade till diskrimineringsgrunderna. Det är därför nödvändigt att skilja mellan trakasserier och annan kränkande behandling. I lagen finns därför ett förbud mot annan kränkande behandling för att täcka in alla former av kränkningar.

Förbud mot repressalier

I lagen finns också ett förbud mot repressalier. Med detta menas en elev har anmält någon ansvarig person för kränkande behandling eller medverkat i en utredning som gäller överträdelser av lagen så införs ett förbud att bestraffa eleven som en följd av detta.

Skyldighet att utreda och åtgärda

När en elev påtalar att hon eller han har blivit utsatt för trakasserier och annan kränkande behandling ska huvudmannen utreda och förhindra fortsatt kränkning. Detta gäller även kränkningar mellan elever.

Skadestånd

Genom lagen har elever möjligheter till skadestånd vid såväl diskriminering som annan kränkande behandling. Skadestånd kan utgå om ansvariga i verksamheten inte följer lagens bestämmelser.

Vilka ser till att lagen följs?

Skolverket och ombudsmännen, JämO, DO, HomO, HO, ska utifrån sina ansvarsområden se till att lagen följs. Skolverket har ett särskilt ansvar för den nya lagen genom att ett barn- och elevombud för likabehandling ska tillvarata det

enskilda barnets och elevens rättigheter. Ombudsmännen och barn- och elevombudet får rätt att föra skadeståndstalan för ett barn eller en elev.

Elevombud för likabehandling

Elevombudet har i uppgift att tillvarata den enskilda elevens rätt i frågor som inte faller på ombudsmännen. Det vill säga annan kränkande behandling. Förbudet gäller uppträdanden gentemot elever från ansvariga inom verksamheten, men inte befogade tillrättavisningar som har till syfte att upprätthålla ordning och en god miljö för elever. De flesta handlingar och beteenden som ryms inom begreppet "annan kränkande behandling", till exempel misshandel, ofredande och olaga hot, är brottsliga gärningar även om de begås av underåriga. Det är eleven som avgör om beteendet eller handlingen är kränkande. Elevombudet ska dessutom informera om lagen, ge råd beträffande lagens tillämpning och hjälpa eleven till rätt ombudsman i fall ombudet inte själv åtar sig ärendet.

Angränsande lagutrymmen

- Skolans författningar (bl a Lpf94)
- Arbetsmiljölagen (angående psykosocial arbetsmiljö)
- Socialtjänstlagen (14 kap 1 § Skyldighet att anmäla om ett barn behöver skydd)
- Brottsbalken (misshandel, olaga hot, olaga tvång, ofredande, trakasserier, förtal, sexuellt ofredande, hets mot folkgrupp.

InfoKomp Vuxenutbildning likabehandlingsplan

Arbetets olika delar

Det aktiva arbetet består främst av:

- Att bedriva ett målinriktat arbete för att främja likabehandling
- Att agera aktivt vid misstanke om att diskriminering eller kränkning förekommer.

Hur vi arbetar med ovanstående beskrivs i denna likabehandlingsplan.

InfoKomp Vux ställningstagande och målsättning

- All kränkande behandling strider mot principen om alla människors lika värde.
- Kurser och utbildning på InfoKomp Vuxenutbildning skall vara fritt från all kränkande behandling, skolan tar bestämt avstånd från alla tendenser till trakasserier och kränkande behandling.
- All personal, samt studerande, skall ha kunskap om verksamhetens likabehandlingsplan

- All undervisning och allt undervisningsmaterial skall vara fritt från diskriminering.
- Alla på skolan skall behandla varandra på ett sådant sätt att ingen diskrimineras eller kränks.
- Varje individ ska känna sig trygg, respekterad och uppmärksammas

Plan för förebyggande insatser att främja likabehandling, 2011

Det förebyggande arbetet är oerhört viktigt. Det ska ske på många sätt:

Rekryteringen till skolan

- Allt marknadsföringsmaterial skall vara fritt från innehåll som kan uppfattas som kränkande eller diskriminerande.
- Antagningsförfarandet skall säkerställa likabehandling. Antagningen till skolan sker och beviljas genom kommunens studie- och yrkesvägledning och InfoKomp Vuxenutbildning rättar sig efter kommunens kriterier för vem som får läsa kurser inom vuxenutbildningen.
- Vid rekrytering av personal skall dessa läsa igenom InfoKomp Vuxenutbildning likabehandlingsplan och aktivt arbeta efter den. Detta är skolchefens ansvar.

Introduktionen

- Likabehandlingsplanen finns tillgänglig för eleverna på vår lokala hemsida <http://www.infokomp.se/vux/vasteras/>
Lokal kvalitetsansvarig ansvarar för att den läggs ut.
- Studeranden får vid kursstart information och introduktion om InfoKomp Vuxenutbildning likabehandlingsplan som finns tillgänglig på vår lokala hemsida. Det är varje kursansvarig lärare som ansvarar detta.

Undervisningen och undervisningsmaterialet

- Det är viktigt att allt undervisningsmaterial är fritt från fördomsfullt innehåll och att undervisningens innehåll främjar likabehandling. Lärare ansvarar för detta.
- Inget läromedel skall kunna uppfattas som kränkande och att de inte sprider fördomar och förlegade föreställningar med avseende på kön, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning samt funktionshinder. Lärare ansvarar för detta.
- Det är viktigt att exempel som används i kurser varierar så att de inte osökt förmedlar en stereotyp och normgivande bild. Lärare ansvarar för detta.

- Att frågorna kring kränkande behandling studeras i den reguljära undervisningen eller i form av temastudier eller projekt. Skolchef och lärare ansvarar för detta.
- Att samtal förs med eleverna om attityder, värderingar och relationer. Lärarna ansvarar för detta.
- Det finns tydliga regler och policys rörande inlägg i de diskussionsforum som finns i kurser. Lärare följer kontinuerligt upp inlägg och agerar när, om, meddelanden kränker likabehandlingsplanen. Lärare ansvarar för detta.
- Under varje år skall gemensam kompetensutveckling bedrivas för att personalen skall ha en grundläggande kunskap om hur diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling förebyggs, upptäcks och motverkas. Forum för detta är studiedagar samt arbetskvällar.
- Att jobba med en hög grad av elevinflytande i InfoKomps kurser för att främja ett arbete utifrån demokratiska principer. Delaktighet skapar positiv atmosfär vilket motverkar diskriminering och kränkning. Varje lärare ansvarar för att i sin planering och sitt upplägg involvera elever.

Kartläggning

- Det är viktigt att ta reda på hur eleverna upplever sin studiemiljö och göra dem delaktiga i utformandet av likabehandlingsplanen. I ett första skede har vi därför valt att låta eleverna anonymt besvara en enkät med frågor om kränkande behandling. Frågorna berör dels skolans fysiska miljö men framförallt om eleverna någon gång har upplevt sig diskriminerade och hur de då skulle agera. Frågorna är baserade på diskrimineringsgrunderna och hur de efterföljs av både av samtlig personal på skolan. Eleverna kommer årligen att få besvara en enkät angående likabehandling och resultatet av denna kommer sedan att ligga till grund för vårt fortsatta arbete med likabehandlingsplanen.
- Vid varje veckomöte, där både lärare och skolchef närvarar, behandlas punkten kränkningar/diskrimineringar. Då rapporterar varje lärare om något har inträffat avseende detta. Vi får på så sätt en kontinuerlig mätning av kränkande/diskriminerande händelser.
- Skolexpeditionen finns också till för eleverna om de skulle känna sig på något sätt kränkta och vill ha en mer opartisk person att prata med. Skolexpeditionen är bemannad av administrativ personal.
- På en arbetskväll skall personalen granska resultatet av studerandeenkäten och värdera läget vad gäller kränkning/diskriminering på skolan och besluta hur vi

ska jobba vidare. Skolchef ansvarar för att detta planeras in lämplig tid under året i den löpande verksamheten.

- Likabehandlingsplanen skall kontinuerligt ses över och kompletteras utifrån nya allmänna råd från Skolverket, nya rättsfall m m. Skolchef ansvarar för detta.
- Likabehandlingsplanen skall revideras årligen i januari månad.
- Uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen ska redovisas i den årliga kvalitetsredovisningen. Skolchef ansvarar för detta.

Mål utifrån kartläggningen

Nedan följer konkreta mål för Infokomp Vuxenutbildning Västerås för 2011.

Målet är att planen för förebyggande insatser att främja likabehandling, 2011, efterlevs till 100 %, vilket bl a mäts i den studerandeenkät som genomförs årligen i november månad. Det är nolltolerans mot kränkande behandling som ska gälla i alla verksamhetsformer.

Åtgärder utifrån kartläggningen 2010

Resultatet av 2010 års enkät visar att 97 % av våra elever instämmer i att kvinnor och män får lika bemötande av lärarna, att lärarna behandlar alla studerande likvärdigt oavsett etnisk eller kulturell bakgrund, att lärarna behandlar alla studerande likvärdigt oavsett sexuell läggning och att lärarna behandlar alla studerande likvärdigt oavsett fysiska eller psykiska funktionshinder. Resultatet vittnar om att de flesta av våra elever som svarat på enkäten känner sig likvärdigt behandlade och vi anser att den plan vi har för 2011 kan bidra till en ökad måluppfyllelse i likabehandlingsarbetet och några ytterligare punkter inför arbete 2011 behöver inte läggas till.

Skyldighet att agera aktivt vid misstanke om att diskriminering eller kränkande behandling förekommer.

När kränkande behandling upptäcks

- När det förekommer misstanke om kränkning skall alltid skolchef informeras.
- Skolchef är ansvarig för att en utredning görs tillsammans med berörda parter. Utredningens omfattning måste anpassas till det enskilda fallet.
- Utredningen skall alltid ske med hänsyn till den utsatte och övriga inblandade.
- Utredningen skall belysa vad som har hänt och omfatta både den som blivit utsatt för kränkningen och den/de som påstås utöva kränkningarna.

- Skolchef ansvarar för att dokumentation sker av utredningen.
- Skolchef ansvarar för att besluta om anmälan skall ske till socialtjänst, arbetsmiljöverket eller polis.

Åtgärder och rutiner vid kränkning

- Åtgärder till följd av utredningen riktas både mot den kränkta och den/de kränkande.
- Den kränkta eleven skall beredas stöd i form av kurativa insatser.
- Åtgärdsprogram skall upprättas.
- Skolchef ansvarar om disciplinära åtgärder bör vidtagas.
- Om det är personal som stått för kränkning ges en skriftlig varning, som kan ligga till grund för saklig grund för uppsägning.

Åtgärder för utveckling kommande år

Förtydliga och förbättra våra rutiner och dokumentation avseende åtgärder och rutiner vid kränkning.

De åtgärder vi ämnar utveckla kommande år är att vi skall till större del involvera våra elever i vår likabehandlingsplan. De skall få ett forum där de kan uttrycka sina funderingar eller klagomål så att det blir lättare för eleven att säga till om någon form av diskriminering förekommer.